

Kovos su rasizmu, ksenofobija ir neapykantos nusikaltimais stiprinimas

2013 m. kovo 14 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl kovos prieš rasizmą, ksenofobiją ir neapykantos nusikaltimus stiprinimo (2013/2543(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į tarptautines priemones žmogaus teisių srityje, kuriomis draudžiama diskriminacija, visų pirma JT konvenciją dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo,
- atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių konvenciją, ypač į jos 14 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnį, kuriuo draudžiama bet kokia diskriminacija, ypač dėl asmens rasės, tautinės kilmės ar kalbos, religijos ar priklausymo tautinei mažumai,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) 2 straipsnį, kuriame nustatyta, kad ES yra grindžiama šiomis vertybėmis: pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises; šios vertybės yra bendros valstybėms narėms, gyvenančioms visuomenėje, kurioje vyrauja pliuralizmas, nediskriminavimas, tolerancija, teisingumas, solidarumas ir moterų ir vyrų lygybė,
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 10 straipsnį, kuriame teigiama, kad „nustatydama ir įgyvendindama savo politikos kryptis ir veiksmus Sąjunga siekia kovoti su bet kokia diskriminacija dėl lyties, rasinės arba etninės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos“,
- atsižvelgdamas į SESV 19 straipsnį, kuriuo ES suteikiami politiniai įgaliojimai imtis atitinkamų veiksmų, siekiant kovoti su diskriminacija dėl lyties, rasinės arba etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos,
- atsižvelgdamas į SESV 67 straipsnį, kuriame teigiama, jog ES „stengiasi užtikrinti aukštą saugumo lygį prevencijos bei kovos su [...] rasizmu ir ksenofobija priemonėmis“,
- atsižvelgdamas į SESV 82 straipsnio 2 dalį,
- atsižvelgdamas į 2012 m. spalio 25 d. Direktyvą 2012/29/ES, kuria nustatomi būtinausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai¹,
- atsižvelgdamas į 2000 m. birželio 29 d. Tarybos direktyvą 2000/43/EB, įgyvendinančią vienodo požiūrio principą asmenims nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės

¹ OL L 315, 2012 11 14, p. 57.

priklausomybės¹ (Rasinės lygybės direktyva),

- atsižvelgdamas į 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos Direktyvą 2000/78/EB, nustatančią vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus² (Vienodo požiūrio užimtumo srityje direktyva),
 - atsižvelgdamas į Tarybos pamatinį sprendimą 2008/913/TVR dėl kovos su tam tikromis rasizmo ir ksenofobijos formomis bei apraiškomis baudžiamosios teisės priemonėmis³ (Pamatinį sprendimą dėl rasizmo ir ksenofobijos)
 - atsižvelgdamas į ir ES romų integracijos nacionalinių strategijų bendruosius principus;
 - atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezolucijas dėl rasizmo, ksenofobijos, antisemitizmo, religinės netolerancijos, priešiško romų tautybės žmonėms, homofobijos, transfobijos, diskriminacijos, šališko smurto ir ekstremizmo, ir į savo 2012 m. gegužės 22 d. rezoluciją dėl ES požiūrio į baudžiamąją teisę⁴,
 - atsižvelgdamas į Pagrindinių teisių agentūrą ir jos veiklą nediskriminavimo, rasizmo, ksenofobijos ir susijusių formų netolerancijos bei šališko smurto srityse⁵,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 ir 4 dalis,
- A. kadangi Tarybai pirmininkaujanti Airija 2013 m. sausio 17–18 d. vykusiame neoficialiame Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos susitikime pradėjo diskusiją dėl ES kovos su neapykantos nusikaltimais, rasizmu, antisemitizmu, ksenofobija ir homofobija veiksnių ir pabrėžė, kad reikia geresnės apsaugos ir duomenų rinkimo sistemos, taip pat tvirtesnio vadovų įsipareigojimo aktyviai puoselėti Europos vertybes ir skatinti abipusės pagarbos kitą religiją išpažįstantiems, kitos etninės kilmės ar lytinės orientacijos asmenims ir jų įtraukties atmosferą;
- B. kadangi kasmet kovo 21 d. minima Tarptautinė rasinės diskriminacijos panaikinimo diena, įsteigta reaguojant į 69 prieš apartheidą protestuojančių demonstrantų nužudymą 1960 m. Pietų Afrikoje;
- C. kadangi svarbu prisiminti Europos istorijoje vykusias rasizmu ir ksenofobija paremtas žudynes ir išsaugoti tų įvykių atminimą;
- D. kadangi Europos Sąjunga paremta bendromis pagarbos demokratijai, žmogaus teisėms bei teisinei valstybei ir pagrįsta tolerancijos skatinimu;
- E. kadangi rasizmas, ksenofobija, antisemitizmas, religinė netolerancija, priešiškus romų tautybės žmonėms, homofobija, transfobija ir susijusių formų tolerancijos stoka apima

¹ OL L 180, 2000 7 19, p. 22.

² OL L 303, 2000 12 2, p. 16.

³ OL L 328, 2008 12 6, p. 55.

⁴ Priimti tekstas P7_TA(2012)0208.

⁵ Pavyzdžiui, „Neapykantos nusikaltimų matomumas Europos Sąjungoje: nukentėjusiųjų teisių pripažinimas“, http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2012_hate-crime.pdf.

įsitikinimus, išankstinius nusistatymus ir nuostatas, kuriomis pateisinama diskriminacija, šališkas smurtas ir neapykanta tam tikru pagrindu, įskaitant būdingas savybes ir socialinį statusą;

- F. kadangi, nors visos valstybės narės uždraudė diskriminaciją savo teisinėse sistemose, siekdamas skatinti visų lygybę, diskriminacija ir nusikaltimai dėl neapykantos, pvz., smurtas ir nusikaltimai dėl rasizmo, ksenofobijos, priešiško romų tautybės žmonėms, antisemitizmo arba religinės netolerancijos arba dėl asmens lytinės orientacijos, lytinės tapatybės arba priklausymo mažumai, arba dėl Pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnyje išvardytų priežasčių (jų sąrašas nėra galutinis) ES plinta;
- G. kadangi Pagrindinių teisių agentūra (FRA) informavo, jog kas ketvirtas mažumai priklausantis asmuo buvo nusikaltimo dėl rasinių motyvų auka ir kad apie 90 proc. visų užpuolimų arba grasinimų, kuriuos patyrė migrantai arba etninių mažumų nariai, nebuvo pranešta policijai; kadangi tik keturios ES valstybės narės renka arba skelbia duomenis apie nusikaltimus prieš romus ir tik aštuonios registruoja nusikaltimus, kurių motyvas – aukos (suvokiama) lytinė orientacija;
- H. kadangi svarbu, kad ES ir jos valstybės narės imtųsi veiksmų ir kovotų su rasizmu ir ksenofobija ir užkirstų jiems kelią, užtikrindamos švietimą, puoselėdamos pagarbos ir tolerancijos kultūrą bei garantuodamos, kad aukos praneštų apie neapykantos nusikaltimus, juos tirtų teisėsaugos institucijos ir už juos būtų numatytos bausmės pagal teisinę sistemą;
- I. kadangi dėl dabartinės ekonominės krizės kyla grėsmė solidarumo principui ir kadangi valstybės narės privalo būti budriomis ekonominės krizės metu, kad būtų išvengta didesnės netolerancijos ir atpirkimo ožių paieškos pagundos;
- J. kadangi ES priėmė keletą priemonių, siekdama kovoti su tokiu elgesiu ir diskriminacija, visų pirma: Tarybos direktyvą 2000/43/EB, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų rasės ar etninės kilmės, principas (Rasinės lygybės direktyva), Tarybos Direktyvą 2000/78/EB, nustatančią vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus (Vienodo požiūrio užimtumo srityje direktyva), Tarybos pamatinį sprendimą 2008/913/TVR dėl kovos su tam tikromis rasizmo ir ksenofobijos formomis bei apraiškomis baudžiamosios teisės priemonėmis (Pamatinis sprendimas dėl rasizmo ir ksenofobijos) ir ES romų integracijos nacionalinių strategijų bendruosius principus ir Direktyvą 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai;
- K. kadangi 2008 m. Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos dėl vienodo požiūrio nepriklausomai nuo religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus ar lytinės orientacijos kitose srityse nei įdarbinimas užtikrinimo (Lygybės direktyva) dėl tvirtos kelių valstybių narių opozicijos Taryba nepriėmė po 5 metus vykusių diskusijų;
- L. kadangi Parlamentas ne kartą ragino Komisiją, Tarybą ir valstybes nares stiprinti kovą su smurtu ir diskriminacija dėl šališkumo, įskaitant rasizmą, ksenofobiją, antisemitizmą, religinę netoleranciją, priešiško romų tautybės žmonėms, homofobiją ir transfobiją;

- M. kadangi Komisija neseniai įspėjo dėl rasistinių, ekstremistinių ir populistinių politinių pareiškimų, kurie, plintant smurtiniam ekstremizmui, taip pat gali įkvėpti „vienišus vilkus“ imtis beatodairiško žudymo;
- N. kadangi visos valstybės, dalyvaujančios Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijoje (ESBO), įskaitant visas valstybes nares, pripažino, jog su neapykantos nusikaltimais, apibrėžtais kaip nusikalstama veika, padaryta iš neapykantos paskatų, turi būti kovojama baudžiamosios teisės aktais ir konkrečiai pritaikytomis politikos priemonėmis;
1. pabrėžia, kad Europos Sąjungoje niekada neturi būti priimtina bet kokios rūšies netolerancija ir diskriminacija;
 2. ragina Komisiją, Tarybą ir valstybes nares stiprinti kovą su neapykantos nusikaltimais ir diskriminuojančiu požiūriu ir elgesiu;
 3. ragina taikyti visapusišką kovos su neapykantos nusikaltimais, šališkumu pagrįstu smurtu ir diskriminacija strategiją;
 4. pabrėžia, kad yra svarbu, kad kiekvienas žmogus gerai žinotų savo teises, susijusias su apsauga nuo neapykantos nusikaltimų, ir ragina valstybes nares imtis visų tinkamų priemonių skatinant pranešti apie neapykantos nusikaltimus ir visus rasizmo ir ksenofobijos nusikaltimus, taip pat užtikrinti deramą apie rasizmo ir ksenofobijos nusikaltimus pranešančių asmenų ir šių nusikaltimų aukų apsaugą;
 5. primena savo ankstesnį prašymą persvarstyti Pamatinio sprendimą 2008/913/TVR, ypač atsižvelgiant į antisemitizmo, religinės netolerancijos, priešiško romų tautybės žmonėms, homofobijos ir transfobijos išraiškas ir veiksmus;
 6. ragina Tarybą ir valstybes nares nedelsiant priimti Lygybės direktyvą, kuri yra vienas iš pagrindinių ES dokumentų, kuriuo siekiama skatinti ir užtikrinti tikrą lygybę ES ir kovoti šališkumu ir diskriminacija;
 7. ragina imtis priemonių, kuriomis būtų užtikrintas nacionalinių romų integracijos įgyvendinimas ją periodiškai persvarstant, kontroliuojant ir remiant, kad būtų sudarytos sąlygos vietos, regioninėms ir nacionalinėms valdžios institucijoms parengti ir įgyvendinti veiksmingą politiką, atitinkančią žmogaus teises, programas ir veiksmus, kuriais siekiama įtraukti romus, panaudojant turimas lėšas, įskaitant ES lėšas, tuo pat metu atidžiai stebint, ar gerbiamos pagrindinės teisės ir ar įgyvendinama Direktyva 2004/38/EB dėl teisės laisvai judėti ir apsigyventi;
 8. ragina įgyvendinti pakartotinį Parlamento prašymą sudaryti lygybės, susijusios su seksualine orientacija ir lytine tapatybe, veiksmų planą;
 9. ragina ES pasirašyti JT konvenciją dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo, atsižvelgiant į tai, kad visos valstybės narės ją jau ratifikavo;
 10. ragina imtis priemonių siekiant užtikrinti, kad visos susijusios ES baudžiamosios teisės priemonės, įskaitant Pamatinį sprendimą, apimtų platesnį laipsniškų administracinių ar

baudžiamųjų sankcijų, įskaitant, prireikus, alternatyvias nuobaudas, pvz., paslaugas bendruomenei, spektrą, tuo pat metu gerbiant pagrindines teises, įskaitant saviraiškos laisvę;

11. ragina, kad būtų stiprinamas nacionalinių institucijų, atsakingų už kovą su diskriminacija, vaidmuo siekiant padidinti atsakomybę už neapykantą kurstančių kalbų skatinimą ir neapykantos nusikaltimų kurstymą;
12. ragina remti teisėsaugos darbuotojų ir teisminių institucijų bei atitinkamų ES agentūrų mokymo programas siekiant panaikinti diskriminacinę praktiką ir nusikaltimus dėl neapykantos bei jiems užkirsti kelią;
13. ragina, kad būtų platesniu mastu renkami patikimi duomenys apie neapykantos nusikaltimus, t. y. registruojami bent tie atvejai, apie kuriuos visuomenė praneša ir kuriuos valdžios institucijos registruoja, apkaltinamųjų nuosprendžių skaičius, priežastys, dėl kurių nusikaltimai pripažinti diskriminaciniais, ir paskirtos bausmės, taip pat viktimizacijos tyrimai, susiję su nusikaltimų, apie kuriuos nepranešama, pobūdžiu ir paplitimu, nusikaltimų aukų patirtis teisėsaugos institucijose, nepranešimo apie nusikaltimus priežastys ir žinios apie nusikaltimų dėl neapykantos aukų teises;
14. ragina taikyti priemones siekiant parodyti neapykantos nusikaltimus ES, užtikrinant, kad už neapykanta pagrįstus nusikaltimus būtų baudžiama ir kad tokie nusikaltimai būtų tinkamai registruojami ir veiksmingai tiriama, kad už juos būtų traukiama baudžiamojon atsakomybėn ir baudžiama ir kad nukentėjusiesiems būtų pasiūlyta tinkama parama, apsauga ir kompensacija, taip skatinant neapykantos nusikaltimų aukas ir liudininkus pranešti apie juos;
15. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Europos Vadovų Tarybos pirmininkui, Tarybai, Komisijai ir valstybių narių parlamentams ir vyriausybėms.